

Πνευματικὴ Οἰκοδομὴ

■ Ἀββᾶ Δωροθέου Γάζης, Διδασκαλία ΙΕ'

Ἡ Νηστεία τῆς Ἀγίας Τεσσαρακοστῆς* Μέρος Α'

Ἡ «δεκάτη» ὅλου τοῦ χρόνου

159. Ἐν τῷ Νόμῳ προσέταξεν ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἵνα καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀποδεκατῶσι πάντα ὅσα ἂν κτήσωνται καὶ οὕτως ποιοῦντες εὐλογοῦντο ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν.

Τοῦτο εἰδότες οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, ἐβουλεύσαντο πρὸς βοήθειαν καὶ εὐεργεσίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, καὶ τοῦτο μειζῶνως καὶ ὑψηλότερως ἡμῖν παραδοῦναι αὐτὰς τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀποδεκατῶσαι καὶ οἴονεϊ ἀφιερῶσαι τῷ Θεῷ, ἵνα οὕτως καὶ εὐλογούμεθα ἐν τοῖς ἔργοις ἡμῶν καὶ ἐξιλεούμεθα καθ' ἕκαστον ἔτος τὰς ἀμαρτίας ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Καὶ ψηφίσαντες, ἡγίασαν ἡμῖν ἀπὸ τῶν τριακοσίων ἐξήκοντα πέντε ἡμερῶν τοῦ ἐνιαυ-

159. Μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμο πρόσταξε ὁ Θεὸς τοὺς Ἰσραηλίτες, νὰ ξεχωρίζουν κάθε χρόνο τὸ ἕνα δέκατο ἀπὸ ὅσα θὰ ἀποκτοῦν (Ἀριθμ. κεφάλ. ιη') καὶ νὰ τὰ ἀφιερώνουν στὸν Θεὸ καὶ κάνοντας αὐτὸ νὰ παίρνουν εὐλογία γιὰ ὅλα τους τὰ ἔργα.

Ἐχοντας ὑπόψη τους αὐτὸ, οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, σκέφτηκαν καὶ ἀποφάσισαν, γιὰ νὰ βοηθήσουν καὶ νὰ εὐεργετήσουν τὶς ψυχές μας, νὰ μᾶς παραδώσουν κάτι ἀκόμα ὑψηλότερο καὶ τελειότερο, δηλαδὴ νὰ ἀφιερῶνουμε στὸν Θεὸ τὸ ἕνα δέκατο τῶν ἡμερῶν τῆς ζωῆς μας, γιὰ νὰ εὐλογοῦνται ἔτσι τὰ ἔργα μας καὶ νὰ παίρνουμε συγχώρεση κάθε χρόνο γιὰ τὶς ἀμαρτίες ὀλόκληρου τοῦ χρόνου.

Λογάριασαν λοιπὸν καὶ χαρακτήρισαν σὰν ἅγιες ἀπὸ τὶς τριακοσίες ἐξήντα πέντε

τοῦ ταύτας τὰς ἑπτὰ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν· οὕτω γὰρ ἀφώρισαν ἑπτὰ ἑβδομάδας.

Ἄλλὰ οἱ Πατέρες τῷ χρόνῳ συνείδον προστεθῆναι αὐταῖς καὶ ἄλλην μίαν ἑβδομάδα, ἅμα μὲν διὰ τὸ προγυμνάζεσθαι καὶ οἷον προομαλίζεσθαι τοὺς μέλλοντας εἰσελθεῖν εἰς τὸν κόπον τῶν Νηστειῶν, ἅμα δὲ καὶ τιμῶντες τὰς Νηστείας τῷ ἀριθμῷ τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ἣν ἐνήστευσεν ὁ Κύριος ἡμῶν.

Αἱ γὰρ ὀκτῶ ἑβδομάδες, ὑψαιρουμένων τῶν σαββάτων καὶ τῶν κυριακῶν, τεσσαράκοντα ἡμέραι γίνονται, τιμωμένης καθ' ἑαυτῆς τῆς Νηστείας τοῦ ἁγίου Σαββάτου, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν ἱερωτάτην καὶ μόνην Νηστείαν ἀπὸ πάντων τῶν σαββάτων τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Αἱ δὲ ἑπτὰ ἑβδομάδες χωρὶς τῶν σαββάτων καὶ τῶν κυριακῶν γίνονται **τριάκοντα πέντε ἡμέραι**· λοιπὸν προστιθεμένης τῆς Νηστείας τοῦ ἁγίου Σαββάτου καὶ τοῦ ἡμίσεως τῆς Λαμπρᾶς καὶ φωτοποιοῦ νυκτός, γίνονται **τριάκοντα ἕξ ἡμισυ ἡμέραι**, ὅπερ ἔστι τὸ δέκατον τῶν τριακοσίων ἐξήκοντα πέντε ἡμερῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας. **Τῶν** γὰρ τριακοσίων τὸ δέκατόν ἐστι τριάκοντα, καὶ τῶν ἐξήκοντα τὸ δέκατον ἕξ, καὶ τῶν πέντε τὸ δέκατον ἡμισυ.

Ἴδοὺ **τριάκοντα ἕξ ἡμισυ**

ἡμέρες τοῦ χρόνου, αὐτὲς τὶς **ἑπτὰ ἑβδομάδες τῶν Νηστειῶν**. Καὶ ἔτσι ξεχώρισαν ἑπτὰ ἑβδομάδες.

Ἄλλὰ μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, συμφώνησαν νὰ προστεθεῖ σὲ αὐτὲς καὶ ἄλλη μιὰ ἑβδομάδα. **Αὐτὸ** ἐγινε καὶ γιὰ νὰ προγυμνάζονται καὶ νὰ προετοιμάζονται ὅσοι πρόκειται νὰμποῦν στὸ κοπιαστικὸ στάδιο τῶν Νηστειῶν, καὶ γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν ἀριθμὸ τῶν ἡμερῶν τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς ποὺ νῆστεψε ὁ Κύριός μας.

Γιατί, ἂν ἀφαιρέσουμε τὰ Σάββατα καὶ τὶς Κυριακές, οἱ ὀκτῶ ἑβδομάδες γίνονται σαράντα ἡμέρες¹, τιμῶντας ξεχωριστὰ τὴν **Νηστεία**

τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ ἱερὴ καὶ ἡ μόνη ἡμέρα Νηστείας ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ Σάββατα τοῦ χρόνου.

Οἱ δὲ ἑπτὰ ἑβδομάδες, χωρὶς τὰ Σάββατα καὶ τὶς Κυριακές, γίνονται **τριάντα πέντε ἡμέρες**. **Ἄ**ν προστεθεῖ, λοιπὸν καὶ ἡ Νηστεία τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ ἡ μισὴ νύχτα τῆς Λαμπρῆς, γίνονται **τριάντα ἕξι καὶ μισὴ ἡμέρες**, ποὺ εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἓνα δέκατο ἀπὸ τὶς τριακόσιες ἐξήντα ἡμέρες τοῦ χρόνου. **Γ**ιατί τὸ ἓνα δέκατο τοῦ τριακόσια εἶναι τὸ τριάντα, τοῦ ἐξήντα τὸ ἕξι καὶ τοῦ πέντε τὸ μισό.

Συμπληρώνονται λοιπὸν **τρι-**

ἡμέραι, καθὼς εἶπομεν·

αὕτη ἐστὶν ἡ **δεκατία**, ὡς ἂν εἶπη τις, **παντὸς τοῦ ἐνιαυτοῦ**, ἦν ἡγίασαν ἡμῖν εἰς Μετάνοιαν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, καθάρσιον οὕσαν τῶν ἁμαρτιῶν, ὡς εἶπον, παντὸς τοῦ ἐνιαυτοῦ.

160. Ὅστις οὖν φυλάττει ἑαυτὸν καλῶς καὶ ὡς δεῖ ἐν ταῖς ἀγίαις ἡμέραις ταύταις, μακάριός ἐστιν, ἀδελφοί·

κἂν γὰρ ἔτυχεν αὐτόν, ὡς ἄνθρωπον, ἁμαρτήσαι εἴτε ἐξ ἀσθενείας εἴτε ἐξ ἀμελείας, ἀλλ' ἰδοὺ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὰς ἀγίας ἡμέρας ταύτας, ἵνα ἐὰν σπουδάσῃ τις μετὰ νήψεως καὶ ταπεινοφροσύνης φροντίσαι ἑαυτοῦ καὶ μετανοῆσαι ἐν αὐταῖς, καθαρῆ ἄπο τῶν ἁμαρτιῶν ὄλου τοῦ ἐνιαυτοῦ,

καὶ λοιπὸν ἀναπαύεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ βάρους, καὶ οὕτως καθαρῶς προσέρχεται τῇ ἀγία ἡμέρᾳ τῆς Ἀναστάσεως καὶ μεταλαμβάνει ἀκατακρίτως τῶν ἀγίων Μυστηρίων,

νέος ἄνθρωπος γενόμενος διὰ τῆς Μετανοίας τῶν ἀγίων Νηστειῶν τούτων, καὶ μένει μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης πνευματικῆς, ἐορτάζων σὺν Θεῷ πᾶσαν τὴν ἀγίαν Πεντηκοστήν.

ἀντα ἔξι καὶ μισὴ ἡμέρες, ὅπως εἶπαμε.

Αὕτη εἶναι ἡ «**δεκάτη**», ὅπως θὰ ἔλεγε κανεὶς, **ὄλου τοῦ χρόνου**, ποὺ μᾶς καθιέρωσαν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, γιὰ νὰ γίνεῖ ἀφορμὴ νὰ καθαριστοῦμε, ὅπως εἶπαν, ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες, ποὺ κάναμε ὀλόκληρο τὸ χρόνο, καὶ γιὰ νὰ ὀδηγηθοῦμε στὴν μετάνοια.

160. Μακάριος λοιπὸν, ἀδελφοί μου, εἶναι ὅποιος φυλάει μὲ ἐπιμέλεια τὸν ἑαυτόν του αὐτὲς τὶς ἅγιες ἡμέρες.

Γιατὶ καὶ ἂν, σὰν ἄνθρωπος, ἔτυχε νὰ πέσει στὴν ἁμαρτία, εἴτε ἀπὸ ἀδυναμία, εἴτε ἀπὸ ἀμέλεια, ὅμως ἔδωσε ὁ Θεὸς τὶς ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες, ὥστε ἂν ἀγωνιστεῖ, μὲ πνευματικὴ ἀγρύπνια καὶ ταπεινοφροσύνη καὶ φροντίσει τὸν ἑαυτόν του καὶ μετανοήσῃ, νὰ καθαρῆται ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες ὀλόκληρου τοῦ χρόνου.

Ἔτσι λοιπὸν ἀναπαύεται ἀπὸ τὸ βᾶρος τῆς ἁμαρτίας καὶ προσέρχεται μὲ καθαρὴ ψυχὴ τὴν ἅγια ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως καὶ μεταλαμβάνει τὰ Ἅγια Μυστήρια, χωρὶς νὰ προκαλεῖ τὴν κατάκριση τοῦ Θεοῦ.

Γιατὶ ἔγινε νέος ἄνθρωπος, μὲ τὴ μετάνοια τῶν ἀγίων τούτων Νηστειῶν καὶ ζεῖ μὲ χαρὰ καὶ πνευματικὴ εὐφροσύνη, γιορτάζοντας μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅλη τὴν περίοδο ἕως τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς.

Πεντηκοστή γάρ ἐστὶν ἀνάστασις ψυχῆς, ὡς λέγει· **τούτου** γὰρ καὶ σύμβολόν ἐστὶ τὸ μὴ κλίνειν ἡμᾶς γόνυ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πᾶσαν τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν.

Γιατὶ Πεντηκοστή εἶναι, ὅπως λέει, «Ἀνάστασι ψυχῆς». **Γι'** αὐτὸ ἔχουμε καὶ τὸ συμβολικὸ ἔθιμο, πρὸς τιμὴ τῆς Ἀναστάσεως, νὰ μὴ γονατίζουμε στὴν ἐκκλησία μέχρι τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς.

(*Ἔπεται τὸ Μέρος Β'*)

(*) Ἀββᾶ Δωροθέου, Ἔργα Ἀσκητικά, ΙΕ' Διδασκαλία, § 159-160, σελ. 372-375, ἐκδόσεις «Ἐτοιμασία» Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδόμου, Καρέα 2011, ἔκδοσις η' . ● Ἐπιμέλ. ἡμετ.

1. «Τεσσαράκοντα εἰσηλθομεν εἰς τὸ στάδιον, οἱ τεσσαράκοντα στεφανωθείμεν, Δέσποτα. Μὴ λείψη τῷ ἀριθμῷ μηδὲ εἷς. Τιμιός ἐστιν, ὃν ἐτίμησας τῇ νηστείᾳ τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, δι' οὗ νομοθεσία εἰσηλθεν εἰς τὸν κόσμον. Τεσσαράκοντα ἡμέραις ἐν νηστείᾳ Ἡλίας ἐκζητῶν τὸν Κύριον, τῆς θεᾶς ἔτυχεν». (Μ. Βασιλείου P.G. 31, 520A).